

17.08.2020

Asia/6

§ 434

V 9.9.2020, Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite TET-jakson syrjijättömyydestä

HEL 2019-012406 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite
- 2 Yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Suldaan Said Ahmed ja 19 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki varmistaa, etteivät romaninuoret kohtaa syrjintää Työelämään tutustumis (TET) -jaksolla.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin pitää työnantajana pohtia, miten se voi parhaiten tukea romaninuorten pääsyä harjoitteluun yhteistyössä koulujen kanssa. Muihin työnantajiin vaikuttamisen sijaan kaupungin ensisijaisena tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta omassa työnantajapolitiikassaan.

Yhdenvertaisuustoimikunta on jo aiemmassa kannanotossaan romanien aseman edistämisestä nostanut esille romaninuorten kohtaamat haasteet työelämään tutustumispaikkaa hakiessa. TET-jakso on nuorille usein ensimmäinen kokemus työelämästä, mutta monelle romani- nuorelle se on ensimmäinen kokemus työsyrynnästä. Syrjintä heiken-

tää romaninuorten itseluottamusta ja hyvinvointia ja asettaa heidät yhteiskunnan marginaaliin jo nuorena iässä.

Kaupunki voisi itse olla edelläkävijä ja ottaa aktiivisemmin romaninuuria TET-jaksoille kaupungin omille työpaikoille. Yhdenvertaisuustoimikunta on pitänyt esillä positiivisen erityiskohtelun käyttöä työnantajapolitiikassa laajemminkin. Kaupunki tarjoaa tällä hetkellä varsin vähän työelämään tutustumispaikkoja. Onnistuneet työelämäjaksot auttavat nuorta tekemään tulevaan koulutukseen ja ammattiin liittyviä päätöksiä tai saamaan kesätyöpaikan. Mielekkään harjoittelupaikan saaminen voi olla haasteellista, jos nuorella on eri kieli- tai kulttuuritausta tai erityisen tuen tarvetta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen vuosina 2017–2018 toteuttama romanien hyvinvointitutkimus osoittaa, että romaninuorten on vaikea syrjinnän vuoksi saada harjoittelupaikkoja ja työllistyä valmistumisen jälkeen. Noin kolme neljästä alle 30-vuotiaasta romaninuroesta on työttömänä. Opetusvirasto on syksyllä 2016 kartoittanut romaninuorten TET-paikan saantia osana Tsetanes naal -hanketta. Tulosten mukaan romaninuorten TET-paikan saanti sujui samoin kuin muillakin oppilailla. Paikan saannissa autettiin saman verran tai hieman enemmän suhteessa muihin oppilaisiin. Kysymyksiin vastasivat helsinkiläisten peruskoulujen koulukuraattorit ja opinto-ohjaajat. TET-jakso ei näissä oppilashuoltohenkilöstön vastauksissa näkynyt erityisenä ongelmakohtana. Tämän päivän tilanteesta ei ole tutkimustietoa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla laaditaan tällä hetkellä rasismien ja syrjinnän vastaista toimintamallia, jossa voisi kehittää erilaisia toimenpiteitä romaninuorten tukemiseksi myös TET-paikan saamisessa. Yläkoulujen oppilaanohjauksen vahvistaminen on toimenpiteenä myös nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen Mukana-ohjelmassa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja kaupunginkanslian elinkeino-osaston yhteistyönä toteutetaan tänä vuonna Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen Stadi-valmisteluhanke. Sen tavoitteena on luoda selkeä ja toimiva rakenne yrittäjyys- ja työelämäosaamiselle koko kaupungin alueella. Hanke luo yhteistyöverkoston elinkeinotoimijoiden ja opiskelijoiden sekä henkilöstön välille. Valmisteluhankkeessa kehitetään myös työelämään tutustumiseen liittyvien harjoittelujaksojen sisältöjä perus- ja toisella asteella.

Yhteistyössä Helsingin Yrittäjät ry:n kanssa on jo aiemmin laadittu alueellisen opinto-ohjauksen ja paikallisten yrittäjähdistysten kartta, joka luo pohjan yhteistyölle alueen koulujen ja yrittäjien välille. Tavoitteena on edistää koulujen ja yritysten välistä alueellista yhteistyötä ja auttaa nuoria löytämään turvallinen työelämään tutustumispaikka.

17.08.2020

Asia/6

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan sekä yhdenvertaisuustoimikunnan lausunnot. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja päätti 15.4.2020 § 3, että hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä tarkoitettujen valtuutettujen aloitteet, joiden kaupunginvaltuustolle esittämisen määräaika on 1.4.-7.10.2020, tulee kaupunginhallituksen esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi viimeistään 7.10.2020. Hallintosäännön 30 luvun 20 §:n mukaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi erityisestä syystä myöntää kaupunginhallitukselle luvan 30 luvussa tarkoitettujen määräaikojen ylittämiseen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloite
- 2 Yhdenvertaisuustoimikunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 03.03.2020 § 44

HEL 2019-012406 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Said Ahmed Suldaanin valtuustoaloitteesta TET-jakson syrjimättömyydestä:

Helsingiläisten peruskoulujen tehtävänä on edistää alueellista, kulttuurista ja sosiaalista yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille sekä yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen vuosina 2017-2018 toteuttama romanien hyvinvointitutkimus osoittaa, että romaneiden kokemuksen mu-

kaan nuorten on vaikea saada syrjinnän vuoksi harjoittelupaikkoja ja työllistyä valmistumisen jälkeen. Noin kolme neljästä alle 30-vuotiaasta romaninuoresta on työttömänä. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan oppilaalle tulee järjestää vuosiluokkien 7-9 aikana työelämään tutustumisjaksoja koulutus- ja ammatinvalintojensa perustaksi ja työn arvostuksen lisäämiseksi. Työelämään tutustumisjaksojen tavoitteena on vahvistaa oppilaan kokemuksia työelämästä ja ammasteista aidossa työympäristössä sekä lisätä valmiuksia, jotka edistävät kiinnostusta ja myönteistä asennetta työtä ja työelämää kohtaan.

Työelämään tutustumisen jaksojen aikana saadut kokemukset auttavat oivaltamaan työn ja yritteliäisyyden merkityksen, yrittäjäyden mahdollisuudet sekä oman vastuun yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä. Onnistuneet työelämäjaksot auttavat nuorta tekemään tulevaan koulutukseen ja ammattiin liittyviä päätöksiä tai saamaan kesätyöpaikan. Nuorelle mielekkään työelämään tutustumispaikan saaminen voi olla haasteellisempaa, jos nuorella on eri kieli- ja kulttuuritausta tai erityisen tuen tarvetta. Työnantajat, joilla on ennestään hyviä kokemuksia, ottavat nuoria helpommin työelämään tutustumisjaksoille. Työnantajien huonot kokemukset työelämään tutustumisjaksolla olevasta nuoresta, vaikeuttavat seuraavan hakijan harjoittelupaikan saantia samaiselta työnantajalta. Yhteistyössä Helsingin Yrittäjät ry:n kanssa on laadittu Helsingin kaupungin alueellisen opinto-ohjauksen ja paikallisten yrittäjäyhdistysten kartta, joka luo pohjan yhteistyölle alueen koulujen ja yrittäjien välille. Yhteistyön tavoitteena on edistää alueen koulujen ja yritysten välistä yhteistyötä ja auttaa nuoria löytämään turvallisen työelämään tutustumispaikan.

Romaninuorten TET -tilannekartoitus 2016

Syksyllä 2016 Opetusviraston Tsetanes naal -hankkeen tilannekartoitukseen liittyneen kyselyn tulosten mukaan romaninuorten TET-paikan saanti sujui samalla tavoin suhteessa muihin oppilaisiin. TET-paikan saannissa avustettiin samalla tavoin tai hieman enemmän suhteessa muihin oppilaisiin. Kysymyksiin vastasivat helsinkiläisten peruskoulujen työntekijät, lähinnä koulukuraattorit ja opinto-ohjaajat. Työelämään tutustumisjakso ei näissä oppilashuoltohenkilöstön vastauksissa määritynyt erityiseksi ongelmakohtaksi. Tämän päivän tilanteesta ei ole tutkimustietoa. Etnisen taustan perusteella ei myöskään tehdä tilastoa, joten romanioppilaiden sijoittumisesta eri kouluihin ei ole valmista tietoa saatavilla.

Nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi keskeinen painopiste on nuorten syrjäytymiskiirteen katkaiseminen ja eriarvoisuuden vähentä-

minen. Nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahankkeella, Mukana-ohjelmalla, tavoitellaan systeemistä muutosta, jonka myötä lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvisen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä. Mukana-ohjelman toimenpiteessä 25 tavoitteena on vahvistaa yläkoulujen oppilaanohjausta luomalla systemaattisen ohjauksen malli, jonka myötä nuoret saavat aiempaa vahvemmin tukea itselleen sopivan ja mielekkääksi koetun toisen asteen koulutuspaikan valinnassa.

Yrittäjyys- ja työelämäosaamisen Stadi -hanke

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja elinkeino-osaston yhteistyönä toteutetaan vuonna 2020 Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen Stadi -valmisteluhanke, jonka tavoitteena on luoda selkeä ja toimiva rakenne Helsingin kaupungin yrittäjyys- ja työelämäosaamisen toteuttamiseen koko kaupungin alueella. Hanke edistää innovaatiotoimintaa luomalla Helsingistä puuttuvan yhteistyöverkoston elinkeinotoimijoiden ja opiskelijoiden sekä henkilöstön välille. Valmisteluhankkeessa innovoidaan työelämään tutustumiseen liittyvien harjoittelujaksojen sisältöjä perus- ja lukio- sekä ammatillisessa opetuksessa sekä valmistellaan helsinkiläisen yrittäjyys- ja työelämäosaamisen pedagogista ja viestinnällistä edistämistä nykyisiin ja tulevaisuuden tarpeisiin luomalla yrittäjyys- ja työelämäosaamisen palvelukonsepti ja konkreettinen toimintamalli. Parhaimmillaan hanke rikkoo syrjäytymisen ja työttömyyden ketjuja ja avaa yrittäjyyden myös niille nuorille, joilla yrittäjyys ei ole osa omaa kasvuympäristöä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että Helsingin kaupunki tarjoaa varsin vähän työelämään tutustumispaikkoja. Lautakunta korostaa, että kaupunki voisi itse olla edelläkävijä ja ottaa aktiivisemmin romaninuoria työelämään tutustumisjaksoille. Opetuksen järjestäjän tulee arvioida ja edistää yhdenvertaisuutta omassa toiminnassaan ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kaikille oppilaille kuuluu tasaveroiset mahdollisuudet työelämään tutustumisjaksoille, myös romaninuurille. Kasvatus- ja koulutuslautakunta ei kannata erillisen asennekampanjan toteuttamista, mutta pitää tärkeänä syrjimättömyyden edistämistä.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Annika Naski, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 27277
annika.naski(a)edu.hel.fi